

Sygn. akt: II AKa 207/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący	SSA Alicja Bochenek
Sędziowie	SSA Wojciech Kopczyński SSA Michał Marzec (spr.)
Protokolant	Ewelina Polok

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Gliwicach Andrzeja Zięby

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2020 roku sprawy

wnioskodawcy S. S. s. S. i M., 19 lipca 1983 roku w W.

- o zadośćuczynienie i odszkodowanie

na skutek pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach V Wydziału Karnego Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku z dnia 4 lutego 2020 roku, sygn. akt V Ko 13/19

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- w punkcie 1 podwyższa zasądzoną kwotę zadośćuczynienia do wysokości 120 000 (stu dwudziestu tysięcy) złotych oraz zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy S. S. odszkodowanie w kwocie 28 600 (dwadzieścia osiem tysięcy sześćset) złotych za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie od dnia 24 października 2016 roku do dnia 22 lutego 2017 roku wraz z ustawowymi odsetkami od daty prawomocności wyroku;

- uchyla orzeczenie z punktu 3 i oddala żądanie odszkodowania w pozostałym zakresie;

2. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3. zasądza od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Gliwicach) na rzecz wnioskodawcy S. S. kwotę 1 200 (tysiąca dwustu) złotych tytułem zwrotu kosztów ustanowienia pełnomocnika w postępowaniu odwoławczym;

4. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

SSA Michał Marzec SSA Alicja Bochenek SSA Wojciech Kopczyński

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 207/20	
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1		
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA			
1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji			
wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 4 lutego 2020 roku sygn. akt V Ko13/19			
1.2. Podmiot wnoszący apelację			
# oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego			
# oskarżyciel posiłkowy			
# oskarżyciel prywatny			
# obrońca			
# oskarżony albo skazany w sprawie			

o wydanie wyroku łącznego			
# inny			
1.3. Granice zaskarżenia			
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów		

	<p>prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu</p>	
#	<p>art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia</p>	
#	<p>art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia</p>	
#	<p>art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka</p>	
#	<p>art. 439 k.p.k.</p>	
#	<p>brak zarzutów</p>	
1.4. Wnioski		

#	uchylenie	#	zmiana	
2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy				
2.1. Ustalenie faktów				
2.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.				
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				
2.2. Ocena dowodów				
2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów				
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu		

<p>2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</p>			
<p>Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2</p>	<p>Dowód</p>	<p>Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu</p>	
<p>3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>			
<p>Lp.</p>	<p>Zarzut</p>		
<p>3.1.</p>	<p>obraży prawa procesowego art. 7 kpk w zw. z art. 410 kpk</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>			
<p>Obrońca nie jest konsewentny, gdyż w samej treści zarzutu podnosi obrazę art. 410 kpk, zaś w piernym uzasadnieniu kwestionuje</p>			

wyłącznie sposób
oceny zeznań św.
S. J., A. G. i J.
S.. W orzecznictwie
podkreśla się, że
wiązanie art. 7 i
410 jest zasadne
tylko wówczas, gdy
zostanie wykazane,
że uchybienie
poprawnej ocenie
dowodów było
spowodowane
pominięciem
istotnej okoliczności
zdarzenia bądź
nieujawnieniem jej
na rozprawie w
sposób niezgodny z
procedurą
gromadzenia i
przeprowadzania
dowodów.
Natomiast w
przypadku gdy sąd
prawidłowo ujawnił
na rozprawie
dowody, które
pozwoliły na
wydanie
rozstrzygnięcia w
sprawie, i poddał
je ocenie, zarzut
naruszenia art. 410
jest bezpodstawny.
Treść pisemnego
uzasadnienia
zaskarżonego
wyroku nie
pozostawia
wątpliwości, że Sąd
Okręgowy
prawidłowo
przeprowadził
dowód z
przesłuchania
wskazanych wyżej
świadków i je
kompleksowo
ocenił. Zarzut

dowolnej oceny zeznań wskazanych świadków jest chybiony. To obrońca skupiając się na fragmentach zeznań świadków pomija istotne dowody, które doprowadziły sąd I instancji co wniosku, iż S. S. nie osiągał dochodów w wysokości uzasadniającej powstanie szkody w jego majątku w wyniku aresztowania. To, że oskarżony pracował przed zatrzymanie "na czarno" i to nawet na trzech etatach nie jest wystarczające do zasądzenia na jego rzecz odszkodowania. Pełnomocnik nie wykazał, iż wnioskodawca osiągał dochody, które nie tylko wystarczały na jego bieżące utrzymanie, ale także na czynienie oszczędności. Z zeznań S. J., konkubiny wnioskodawcy oraz wskazanej przez sąd dokumentacji wynika, że przed zatrzymaniem wnioskodawca i jego konkubina mieli zaległości czynszowe i trudności z pokryciem bieżących

wydatków czego
konsekwencją była
sprzedaż
posiadanych
samochodów i
zaciągnięcie kredytu
konsolidacyjnego
przez S. J. gdyż
tylko ona miała
zdolność kredytową.
Po zaciągnięciu
kredytu spłacono
zaległości i osiągnęte
dochody wystarczały
na bieżące potrzeby.

Szkoda wynikająca z
niesłusznego
tymczasowego
aresztowania nie jest
sumą utraconych
zarobków, lecz
różnicą między
stanem
majątkowym, jaki
by istniał, gdyby
poszkodowanego nie
pozbawiono
wolności, a stanem
rzeczywistym w
chwili odzyskania
wolności. Powstanie
i rozmiar tej
szkody zależne są
od tego, czy i
jaki poszkodowany
miałby możliwości
zarobkowe, gdyby
pozostawał na
wolności i w jakim
zakresie
rzeczywiście by je
wykorzystał; jakie
wydatki poniósłby
na utrzymanie
własne i rodziny
oraz na istotne
potrzeby, czy i
ile przeznaczyłby
na oszczędności

lub zwiększenie trwałych składników majątku; na jakie mógłby być narażony straty / wyrokj Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 13 grudnia 2018 r. II AKa 339/18 LEX nr 2620793/

Tak więc bez względu na ilość wykonywanych "na czarno" prac nie da się podważyć ustalenia Sądu Okręgowego, że osiągnane przez wnioskodawcę przed zatrzymaniem dochody były na tyle małe, że wystarczały wyłącznie na bieżące utrzymanie i potrzeby.

Konkubina wnioskodawcy przesłuchiwana na rozprawie w dniu 21 listopada 2019 roku zeznała, że wszystkie pieniądze były przez nich zużywane na bieżąco, nie mieli żadnych inwestycji i oszczędności / protokół przesłuchania k-67 akt/. Dokonując ocen w oparciu o takie ustalenia Sąd Okręgowy dopuścił się jednak niekonsekwencji, która musiała skutkowac zmianą wyroku poprzez zasądzenie

odszkodowania na rzecz wnioskodawcy. Z zeznań S. J. wynikało, że w czasie zatrzymania sytuacja materialna pogorszyła tak, że nie mogła prowadzić gospodarstwa / protokół przesłuchania k-67/. Skoro dochody uzyskiwane przez wnioskodawcę przed zatrzymaniem były wystarczające na bieżące potrzeby, a w okresie tymczasowego aresztowania wnioskodawcy konkubina wnioskodawcy nie regulowała czynszu oraz opłat za telefon i telewizor, to konieczność spłaty przez niego zaległości po opuszczeniu aresztu stanowi szkodę w majątku wnioskodawcy / protokół przesłuchania wnioskodawcy k-55/. Oplata miesięczna za telefon wynosiła 350 złotych, za telewizję i internet 100 złotych miesięcznie, zaś czynsz i media 700 złotych /zeznania S. J.k-66 odwrót - 67 i zeznania wnioskodawcy k-55/. Skoro wnioskodawca był tymczasowo

aresztowany przez 4 miesiące, to z tytułu odszkodowania należało mu zasądzić 4600 złotych.

Sąd Okręgowy dopuścił się błędów w ustaleniach faktycznych poprzez błędne uznanie, że szkody będącej bezpośrednią konsekwencją tymczasowego aresztowania nie stanowią kosztów poniesionych przez wnioskodawcę na opłacenie obrońcy z wyboru.

Wnioskodawca podał, że po wyjściu z aresztu sprzedał samochody, a z uzyskanych środków zapłacił koszty obrońcy z wysokości 24 000 złotych / protokół k-55/. S. J. zeznał, że wydatki się zwiększyły gdyż musieli pokryć koszty obrońcy / protokół przesłuchania k-67/. Akta sprawy, w której stosowano wobec wnioskodawcy areszt powtarzają, iż korzystał z obrońcy z urzędu. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego przez sąd I instancji nie pozwalał na

<p>podważenie tych zeznań w zakresie wysokości poniesionych kosztów. Konsekwencją musiało być zatem zasądzenie także tej kwoty tytułem odszkodowania.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>zmiana wyroku poprzez zasądzenie odszkodowania w wyższej wysokości - 78 350,00 złotych</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Skoro sąd I instancji dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych w zakresie szkody powstałej w majątku wnioskodawcy z powodu konieczności spłaty zaległości czyszowych i opłat za okres pobytu w areszcie oraz poniesionych kosztów adwokackich, to wyrok należało zmienić poprzez zasądzenie tych strat tytułem odszkodowania.</p>		

3.2.	zarzut obrazy prawa procesiowego art. 445 § 1 kc w zw. z art. 552 1 i 4 kpk	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny			
Określanie wysokości zadośćuczynienia ma charakter ocenny. W art. 445 § 1 kc, którego naruszenie zarzuca apelujący, ustawodawca zaniechał wskazania kryteriów ustalania wysokości zadośćuczynienia, przez posłużenie się klauzulą generalną "suma odpowiednia", pozostawiając tę ocenę do uznaniu sądów. Sąd Okręgowy uznał, że kwota zadośćuczynienia w wysokości 80 000 złotych w realiach niniejszej sprawy, za 4 miesiące tymczasowego aresztowania, jest kwotą adekwatną do doznanych przez wnioskodawcę krzywd i realizuje wszystkie naprowadzone w uzasadnieniu			

zaskarżonego wyroku wymagania. Sąd Okręgowy wziął pod uwagę okoliczności, które z reguły są uwzględniane w tego typu sprawach, a mianowicie: długość okresu pozbawienia wolności, sposób wykonywania tymczasowego aresztowania oraz "zobiektyzowaną" krzywdę, której doznał wnioskodawca. Wszystkie te aspekty sąd orzekający bardzo szczegółowo omówił w zaskarżonym wyroku, powołując się dodatkowo na orzecznictwo sądowe. Zdaniem Sądu Apelacyjnego miarkując wysokość zadośćuczynienia Sąd Okręgowy nie uwzględnił we właściwej proporcji wszystkich okoliczności. Przede wszystkim rodzaju czynu, pod zarzutem, którego wnioskodawcę tymczasowo aresztowano. Zarzut gwałtu ma tak silnie negatywny odbiór społeczny, że dolegliwości niesłusznie o to oskarżonych osób są niewspółmiernie wyższe, niż w przypadku

przestępstw
pospolitych. Dla
Sądy Apelacyjnego
nie budzi
wątpliwości, że
pobyt w areszcie,
gdzie był traktowany
jak gwałciciel wiązał
się z dużym stresem.
Poza tym oceny
sądu I instancji
nie uwzględniają
istotnej kwestii,
która winna być
brana pod uwagę.
Określenie
wysokości
zadośćuczynienia
nie polega wyłącznie
na miarkowaniu
jego wysokości w
kontekście
okoliczności
dotyczących
wnioskodawcy, ale
musi też mieć
odniesienie do
organów ten środek
stosujący. Organy
te muszą sobie
zdawać sprawę, że
oczywiście
niesłuszne
zastosowanie
aresztu wiąże się z
odpowiedzialnością
ponoszoną przez
Skarb Państwa.
Kwota
zadośćuczynienia
nie może być więc
na tyle niska,
by nie miała
szansy być dolegliwa
także dla finansów
Państwa. Oczywiście
przy zachowaniu
odpowiednich
proporcji.
Dolegliwość taka

<p>winna być ocenia przez konkretnych funkcjonariuszy publicznych, więc z ich perspektywy także musi istnieć. W tym kontekście zasądzoną kwotę 80 000 tytułem zadośćuczynienia należy uznać za rażąco niską.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>zmiana wyroku poprzez zasądzenie ponad przyznanie zadośćuczynienie w wyższej kwocie - 920 000 złotych</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Zarzut okazał się częściowo zasadny i konsewnecią tego musiała być zmiana wyroku poprzez podwyższenie kwoty zadośćuczynienia do wysokości 120 000 złotych. Kwota zadośćuczynienia w tej wysokości będzie stanowić sumę odpowiednią w rozumieniu art. 445 kc</p>		
<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE</p>		

UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU		
4.1.		
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności		
ROZSTRZYGNIECIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO		
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji		
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy	
wyrok utrzymany w mocy co do zasady przesądzającej konieczność zasądzenia zadośćuczynienia na rzecz wnioskodawcy		
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy		
Zasada ta nie była kwestionowana w apelacji		
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji		

5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany	
<p>Wyrok uległ zmianie poprzez podwyższenie kwoty zadośćuczynienia do kwoty 120 000 złotych oraz zasądzenie odszkodowania w wysokości 28 600 złotych. W pozostałej części wniosek został oddalony.</p>		
Zwięźle o powodach zmiany		
<p>Wyrok uległ zmianie zarówno w zakresie zadośćuczynienia jak i odszkodowania. Jeżeli chodzi o odszkodowanie, to Sąd Okręgowy przyjmując prawidłowe kryteria w zakresie oceny szkody, która była skutkiem tymczasowego aresztowania wnioskodawcy, wydając wyrok dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych mających wpływ na jego treść uznając, że koszty adwokata i zaległości w opłatach w okresie aresztowania nie stanowiły szkody w majątku</p>		

wnioskodawcy,
która winna
skutkować
częściowym
uwzględnieniem
wniosku. W
pozostałej części
wniosek należało
oddalić, gdyż nie
uwzględnił on
istotnej
okoliczności, że
podstawą
odszkodowania nie
mogła być wysokość
dochodów
osiąganych przez
wnioskodawcę, ale
faktyczna różnica
w jego stanie
majątkowym
zaistniała na skutek
zastosowania
tymczasowego
aresztowania. W
zakresie
zadośćuczynienie
podwyższenie jego
wysokości o 40
000 złotych było
skutkiem uznania,
że Sąd Okręgowy
nie uwzględnił w
wystarczającym
stopniu dolegliwości
związanej z
charakter czynu,
który był podstawą
tymczasowego
aresztowania oraz
konieczność
miarkowania
wysokości
zadośćuczynienia
także w wysokości
proporcjonalnej do
dolegliwości dla
Skarbu Państwa
ocenianej poprzez
pryzmat

funkcjonariuszy stosujących środki zapobiegawcze.			
5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji			
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia			
5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia			
5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.	

Zwięźle o powodach uchylenia		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
pkt 3	Kierując się treścią § 11 pkt 2 ust. 5 Rozporządzenia MIn. Spraw. z dnia 22 października 2015 r.w sprawie opłat za czynności adwokackie zasądzono na rzecz wnioskodawcy poniesione koszty zastępstwa adwokackiego według norm w tym przepisie określonych	

7. PODPIS	
SSA Michał Marzec SSA Alicja Bochenek SSA Wojciech Kopczyński	

1.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	pełnomocnik wnioskodawcy		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja			
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------